

ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

§ 1. Znosi się ustrój miejski, nadany miastu Horodno w powiecie stolińskim, województwie poleskiem rozporządzeniem Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 7 listopada 1919 r. (Dz. Urz. Z. C. Z. W. № 32, poz. 345), i włącza wymienioną miejscowość w charakterze osady miejskiej do gminy wiejskiej Radczysk w tymże powiecie i województwie.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia 1927 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
K. Niezabytowski

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

339.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 13 kwietnia 1927 r.

o komunalnych kasach oszczędności.

Na podstawie art. 44 ustęp 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

I. Organizacja komunalnych kas oszczędności.

Art. 1. Zorganizowane na zasadach niniejszego rozporządzenia komunalne kasy oszczędności są zakładami komunalnymi o własnej osobowości prawnej.

Zadaniem komunalnych kas oszczędności jest ułatwiać gromadzenie oszczędności i ich oprocentowanie oraz uprzystępniać ludności tani kredyt.

Art. 2. Nazwy „komunalna kasa oszczędności” mogą używać wyłącznie kasy, zorganizowane na zasadach niniejszego rozporządzenia.

Art. 3. Komunalne kasy oszczędności mogą być zorganizowane na zasadach niniejszego rozporządzenia przez związki komunalne miejskie, powiatowe i wojewódzkie.

Związek komunalny może zorganizować komunalną kasę oszczędności samodzielnie, albo też dwa lub więcej związków mogą wspólnie zorganizować jedną komunalną kasę oszczędności.

Szczegółowe przepisy o wspólnym organizowaniu komunalnych kas oszczędności poda rozporządzenie wykonawcze.

Art. 4. Związek, organizujący komunalną kasę oszczędności, jest względem niej związkiem poręczającym i jako taki odpowiada za zobowiązania kasy z tytułu wszelkich wkładów oszczędnościowych.

Związki komunalne, organizujące wspólnie komunalną kasę oszczędności, ponoszą wobec osób trzecich solidarną odpowiedzialność za zobowiązania kasy z tytułu wszelkich wkładów oszczędnościowych.

W uchwałach jednak o organizowaniu kasy (art. 8) jako też w statucie wspólnie zorganizowanej komunalnej kasy oszczędności powinien być określony stosunek, w jakim poszczególne związki mają uczestniczyć w ewentualnych stratach z tytułu pomienionej odpowiedzialności solidarnej.

Art. 5. Dla spełniania swych zadań (art. 1) komunalne kasy oszczędności posiadają własne organy: są nimi rada kasy, jako organ posiadający prawo stanowienia w sprawach kasy, i zarząd kasy, jako organ wykonawczy.

Członków rady kasy wybiera stanowiący organ związku poręczającego i przytem co najmniej w połowie z pośród swego grona. Jednego z tych ostatnich członków wybiera rada kasy większością głosów na przewodniczącą.

Członków zarządu kasy powołuje rada kasy. Równocześnie nie można być członkiem rady i zarządu kasy.

Stałe wynagrodzenia za pracę w kasie mogą pobierać tylko jej funkcjonariusze oraz członkowie zarządu stale w kasie zatrudnieni.

Art. 6. Do sprawowania kontroli nad komunalną kasą oszczędności powołany jest jej związek poręczający.

Rada kasy składa corocznie temu związkowi sprawozdanie z działalności kasy i zamknięcia jej rachunków w terminie, oznaczonym w statucie kasy.

Stanowiący organ związku poręczającego wybiera specjalną komisję rewizyjną. Obowiązkiem takiej komisji jest zbadanie rocznego sprawozdania i zamknięcia rachunków kasy, a nadto sprawdzanie stanu kasy przynajmniej raz na kwartał i składanie o tem sprawozdania stanowiącemu organowi związku poręczającego.

W skład komisji rewizyjnej nie mogą wchodzić członkowie rady ani zarządu kasy.

Art. 7. Komunalna kasa oszczędności może na podstawie uchwały stanowiącego organu związku poręczającego otwierać na terytorjum tegoż związku oddziały i zbiornice, jak również organizować zakłady zastawnicze (lombardy). Otwieranie oddziałów wymaga zgody władzy nadzorczej.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyda szczegółowe przepisy o organizowaniu zakładów zastawniczych (lombardów) i o zakresie ich działania.

Art. 8. Dla zorganizowania komunalnej kasy oszczędności powinny stanowić organy związku komunalnego, organizującego taką kasę samodzielnie, lub związków, organizujących kasę wspólnie, uchwalić:

- 1) zorganizowanie kasy;
- 2) przyznanie kapitału zakładowego kasie co najmniej w wysokości pięciu tysięcy złotych;
- 3) przyjęcie odpowiedzialności za zobowiązania kasy co najmniej w zakresie, przewidzianym w art. 4;
- 4) projekt statutu kasy.

Art. 9. Statut komunalnej kasy oszczędności powinien odpowiadać obowiązującym przepisom, a w szczególności przepisom niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń na jego zasadzie wydanych.

Statut komunalnej kasy oszczędności powinien zawierać między innymi postanowienia:

- 1) o nazwie, siedzibie oraz terytorjalnym zakresie działania kasy;
- 2) o składzie, sposobie wyboru i odwołania tudzież kompetencji organów (art. 5) oraz o sposobie stanowienia przez nie uchwał;
- 3) o wewnętrznej organizacji kasy;
- 4) o zastępstwie kasy nazewnątrz;
- 5) o przyjmowaniu i wypowiedaniu wkładek oszczędnościowych;
- 6) o sposobach lokowania funduszy;
- 7) o rodzajach operacji, do których dokonywania kasa będzie uprawniona;
- 8) o kapitale zakładowym, funduszu zasobowym oraz innych funduszach rezerwowych, jako też funduszach o specjalnym przeznaczeniu (art. 14);
- 9) o sposobie dokonywania przez kasę ogłoszeń (art. 21);
- 10) o obowiązku wydania przez władze kasy przepisów służbowych i uposażeniowych dla pracowników kasy;
- 11) o głównych zasadach prowadzenia kasy i rachunkowości.

Celem zapewnienia jednolitej organizacji komunalnych kas oszczędności Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyda statut normalny.

Art. 10. Wspomniane w art. 8 uchwały i projekt statutu, jak również wszelkie ich zmiany i uzupełnienia podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Władza nadzorcza może odmówić zatwierdzenia uchwał i statutów, jeśli uzna:

- 1) że stan finansowy związku organizującego kasę nie daje podstawy niezbędnej dla dostatecznego zabezpieczenia interesów wkładców albo nie zapewnia funduszu wystarczającego na koszty zorganizowania i uruchomienia kasy,

- 2) że istnienie w siedzibie organizowanej kasy społecznych organizacji kredytowo-oszczędnościowych i stopień ich rozwoju czynią zbędnym tworzenie komunalnej kasy oszczędności.

Art. 11. Z chwilą zatwierdzenia statutu powstaje osobowość prawna komunalnej kasy oszczędności (art. 1 i 2) i kasa wstępuje w prawa i obowiązki, wynikające z rozporządzeń, wspomnianych w ustępie pierwszym art. 9.

II. Majątek i fundusze komunalnych kas oszczędności.

Art. 12. Majątek komunalnej kasy oszczędności, jako prawnie oddzielony od majątku związku poręczającego, powinien być osobno administrowany.

Fundusze, należące do majątku komunalnej kasy oszczędności lub jej powierzone, nie mogą być łączone z funduszami związku poręczającego; rachunkowość komunalnej kasy oszczędności powinna być odrębna.

Art. 13. Komunalna kasa oszczędności jest obowiązana posiadać względnie zebrać fundusz zasobowy, przeznaczony przede wszystkim na pokrycie ewentualnych strat kasy.

Fundusz zasobowy tworzy się z corocznych zysków kasy; mogą też być przeznaczone na fundusz zasobowy bezzwrotne dotacje związku poręczającego, zapisy i t. p.

Fundusz zasobowy gromadzić należy do czasu, póki wraz z narosłymi procentami nie osiągnie wysokości co najmniej 10% wkładów oszczędnościowych. W tej wysokości powinien fundusz ten nadal być utrzymywany.

Gdy fundusz zasobowy wynosić będzie więcej, niż 5% wkładów oszczędnościowych, to połowa zysków kasy może być użyta na cele użyteczności publicznej. Jeżeli fundusz wynosi 10% wkładów, to zyski kasy mogą być w całości użyte na cele użyteczności publicznej.

Rozporządzenie wykonawcze podaje bliższe wskazówki, którymi kierować się mają związki poręczające przy określaniu w projektach statutów (art. 8) wysokości funduszu zasobowego oraz sposobów jego gromadzenia i lokowania.

Art. 14. Komunalna kasa oszczędności, o ile uczyni zadość obowiązkowi, wynikającemu z ust. 1, 2 i 3 art. 13, może tworzyć również inne fundusze, przeznaczone na zabezpieczenie pewnych poszczególnych swych operacji, jako też na własne cele inwestycyjne.

Uprawnienia kasy pod tym względem powinny być przewidziane w jej statucie.

Art. 15. O użyciu zysków komunalnej kasy oszczędności na cele użyteczności publicznej decyduje — na wniosek rady kasy — organ stanowiący związku poręczającego.

III. Operacje komunalnych kas oszczędności.

Art. 16. Operacje bierne i czynne, jako też inne operacje komunalnych kas oszczędności muszą

być dokonywane zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń na jego zasadzie wydanych.

A. Operacje bierne.

Art. 17. Komunalna kasa oszczędności przyjmuje wkłady oszczędnościowe na książeczki oszczędnościowe, które mogą być wystawione na okaziciela lub na imiennie oznaczoną osobę.

Książeczka oszczędnościowa może opiewać tylko na gotówkę i stanowi dowód posiadania w kasie wierzytelności w wysokości każdorazowego jej salda.

Art. 18. Do umownego przeniesienia wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej—nawet na imiennie oznaczoną osobę wystawionej, wystarcza wręczenie tej książeczki nabywcy wierzytelności.

Komunalna kasa oszczędności nie ma obowiązku badania legalności posiadania książeczki oszczędnościowej, przedstawionej do wypłaty. Wyjątki zachodzą w przypadku, przewidzianym w art. 19 niniejszego rozporządzenia, oraz w przypadku przedstawienia do wypłaty książeczki, której utrata została zgłoszona w komunalnej kasie oszczędności.

Całkowita lub częściowa wypłata przez komunalną kasę oszczędności wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, może nastąpić tylko za jej przedstawieniem.

Art. 19. Jeżeli wypłatę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, uzależniono od pewnych określonych warunków, to komunalna kasa oszczędności musi o tem zapisać do książeczki odpowiednie zastrzeżenie. Wypłaty wierzytelności z takich książeczek można skutecznie tylko ściśle według osnowy zastrzeżenia.

Art. 20. Wkłady na książeczki oszczędnościowe w komunalnych kasach oszczędności posiadają charakter funduszków, ulokowanych z bezpieczeństwem prawnym (pupilarnem).

Książeczki oszczędnościowe będą przyjmowane przez państwowe względnie komunalne władze, urzędy i zakłady, jako wadja przy wszelkich przetargach, jako kaucje akcyzowe i celne, jako kaucje przy zawieraniu umów oraz jako zabezpieczenia pieniężne z innych tytułów wymagane.

Art. 21. W razie utraty książeczki oszczędnościowej unieważnienie jej i wydanie duplikatu może nastąpić po przeprowadzeniu postępowania, przewidzianego w przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela, obowiązujących w siedzibie kasy; duplikat książeczki może jednak być wydany już po upływie sześciu miesięcy od daty pierwszego ogłoszenia o jej utracie.

Art. 22. Przedawnienie wierzytelności z tytułu niepodniesionych z komunalnej kasy oszczędności wkładów oszczędnościowych, jako też skapitalizowanych procentów od takich wkładów następuje z upływem lat trzydziestu od dnia dokonania ostatniego wkładu lub ostatniej wypłaty względnie od dnia dopisania po raz ostatni przez komunalną kasę oszczędności procentów na książeczce oszczędnościowej.

Przedawnione wierzytelności powinna komunalna kasa oszczędności przelewać na fundusz zasobowy.

Art. 23. Komunalna kasa oszczędności może odmówić przyjęcia wkładu oszczędnościowego w przypadkach, określonych w statucie kasy.

Komunalnej kasie oszczędności przysługuje również prawo wypowiedziania wierzytelności.

Wierzytelności takie, niepodniesione w przypadkach wskazanych w statucie kasy, mogą być złożone do depozytu sądowego.

Takie złożenie wspomnianych wierzytelności jest równoznaczne z ich wypłaceniem.

B. Operacje czynne.

Art. 24. Komunalna kasa oszczędności uprawniona jest:

1) nabywać polskie państwowe papiery procentowe, listy zastawne i obligacje banków państwowych, akcje Banku Polskiego, tudzież listy zastawne krajowych towarzystw kredytu długoterminowego, emitowane za zabezpieczeniem prawnym (pupilarnem), obligacje związków komunalnych i komunalnych instytucyj kredytowych, tudzież banków, gwarantowanych przez związki komunalne, oraz udziały (akcje) wspólnych komunalnych instytucyj kredytowych;

2) udzielać pożyczek pod zastaw papierów, oznaczonych w punkcie 1), najwyżej do wysokości $\frac{3}{4}$ ich wartości kursowej, a nie wyżej ich wartości nominalnej—oraz pod zastaw wystawionych przez siebie książeczek oszczędnościowych;

3) udzielać na hipoteki miejskich i wiejskich nieruchomości terminowych pożyczek, oprocentowanych i prawnie (pupilarnie) zabezpieczonych z zastrzeżeniem dla kasy prawa przedterminowego odbioru, a dla dłużnika przedterminowej spłaty pożyczki za poprzedniemi co najmniej półrocznym wypowiedzeniem oraz z tem zastrzeżeniem, że budynki nieruchomości, obciążonej pożyczką komunalnej kasy oszczędności, przez cały czas obciążenia będą ubezpieczone od ognia na warunkach, które określi rozporządzenie wykonawcze;

4) nabywać wierzytelności hipoteczne, zabezpieczone w sposób, określony dla pożyczek w punkcie 3);

5) udzielać na cele budowlane—w granicach hipotecznego zabezpieczenia ewikcji—kredytu wekslowego w miarę postępu budowy do wysokości 50% wartości rzeczywiście wykonanych robót;

6) udzielać spółdzielniom, zorganizowanym na zasadach ustawy z dnia 29 października 1920 r. (Dz. U. R. P. № 111, poz. 733) oraz późniejszych przepisów, ustawę powyższą zmieniających, kredytu do wysokości sumy udziałów członkowskich oraz własnych funduszków spółdzielni pod warunkiem, iż członkowie spółdzielni przyjmą poza swemi udziałami, jednakże w stosunku do ich wysokości, odpowiedzialność z własnych majątków za kredyt, otwarty spółdzielni przez komunalną kasę oszczędności;

7) udzielać pożyczek za zobowiązaniami pisemnymi (skryptami dłużnymi) lub za wekslami, jeżeli obok wystawcy przyjmą solidarną z nim odpowiedzialność co najmniej dwie osoby, zapewniające terminową spłatę całej pożyczki;

8) dyskontować weksle, zaopatrzone przynajmniej w dwa podpisy, zapewniające terminowe wykupienie weksla;

9) dyskontować, nie wcześniej jednak, jak na sześć miesięcy przed terminem płatności:

a) książeczki oszczędnościowe, wystawione z zastrzeżeniem terminowym przez publiczne kasy oszczędności, które oznaczy rozporządzenie wykonawcze;

b) wypowiedziane i wylosowane papiery procentowe, wymienione w punkcie 1) niniejszego artykułu;

c) kupony od wymienionych w punkcie 1) papierów procentowych;

10) umieszczać — z zastrzeżeniem zwrotu na każde żądanie lub za wypowiedzeniem — wolną gotówkę:

a) na rachunkach żyrowych i czekowych w państwowych i komunalnych instytucjach kredytowych, tudzież w Banku Polskim,

b) w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego,

c) jako wkład oszczędnościowy w Pocztowej Kasie Oszczędności, w Banku Gospodarstwa Krajowego, w Państwowym Banku Rolnym i w komunalnych kasach oszczędności;

11) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych za gwarancją Państwa z zastrzeżeniem dla komunalnej kasy oszczędności prawa przedterminowego odbioru pożyczki za poprzednim co najmniej półrocznym wypowiedzeniem;

12) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych związkowi poręczającemu do wysokości 10% wkładów oszczędnościowych; zakup obligacji tegoż związku uważać należy za udzielenie mu pożyczki.

Rozporządzenie wykonawcze określi, jaką część ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych komunalna kasa oszczędności obowiązana jest umieszczać w posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) polskich państwowych papierach procentowych lub w papierach przez Państwo gwarantowanych oraz w jaki sposób należy zadość czynić temu obowiązkowi.

Art. 25. Poza operacjami czynnymi, o których mowa w art. 24, może komunalna kasa oszczędności — po uzyskaniu na to pozwolenia władzy nadzorczej:

1) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych:

a) związkowi poręczającemu do wysokości ponad 10%, nie wyżej jednak 20% wkładów oszczędnościowych, przyczem zakup obligacji związku poręczającego uważać należy za udzielenie mu pożyczki,

b) innym związkom komunalnym i innym związkom prawno-publicznym, o ile na podstawie obowiązujących ustaw związku te są uprawnione do zaciągania takich pożyczek i do pobierania bądź to samoistnych danin, bądź dodatków do podatków państwowych,

c) fundacjom i posiadającym osobowość prawną komunalnym zakładom zastawniczym (lombardom);

2) umieszczać rozporządzalne fundusze za zgodą związku poręczającego w instytucjach kredyto-

wych przez kasę założonych lub przez ten związek poręczonych.

Fundusze komunalnej kasy oszczędności mogą być używane w sposób, przewidziany w artykule niniejszym i w punkcie 12 art. 24, najwyżej do wysokości 30% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych.

Art. 25. Komunalne kasy oszczędności mogą dla własnego użytku nabywać lub budować realności, ale tylko z kapitału zasobowego na podstawie uchwały rady kasy i za pozwoleniem władzy nadzorczej; mogą również na podstawie uchwały rady kasy nabywać realności celem lokaty funduszu emerytalnego funkcjonariuszów komunalnej kasy oszczędności; wreszcie są uprawnione nabywać na licytacji nieruchomości obciążone pożyczką kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności kasy.

C. Inne operacje.

Art. 27. Komunalne kasy oszczędności mają prawo:

1) redyskontować posiadane w swych portfelach weksle w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, w Banku Polskim oraz w innych instytucjach finansowych, które wskaże Minister Skarbu;

2) przyjmować za opłatą jako depozyty na przechowanie dokumenty tudzież wartościowe przedmioty i papiery, przyczem kasa nie ponosi odpowiedzialności za realizowanie płatnych kuponów, ani wylosowanych papierów;

3) podejmować się kupna i sprzedaży państwowych tudzież innych notowanych na giełdach pieniężnych w Rzeczypospolitej Polskiej papierów wartościowych oraz zarządzania nimi, lecz jedynie na zlecenie i rachunek osób trzecich, przyczem kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów procentowych;

4) załatwiać — na zlecenie i rachunek osób trzecich — inkaso weksli, listów przewozowych i t. p. dokumentów.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych może dozwolnić komunalnej kasie oszczędności na dokonywanie innych jeszcze czynności bankowych.

IV. Szczególne uprawnienia komunalnych kas oszczędności.

Art. 28. Komunalne kasy oszczędności są wolne:

1) od państwowych podatków: dochodowego, od darowizn i przemysłowego (zasadniczego i od obrotu);

2) od dodatków komunalnych do powyższych podatków;

3) od opłat stemplowych od podań, wnoszonych tak przez komunalne kasy oszczędności, jak i przez istniejące przy nich zakłady zastawnicze (art. 7).

Przychody z wkładów na książeczki oszczędnościowe komunalnych kas oszczędności są wolne od podatku od kapitałów i rent, o ile wkład nie przewyższa kwoty, określonej przez Ministra Skarbu. Wpisy w książeczkach oszczędnościowych oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o złożeniu lub zwrocie wkładów, wydawane przez komunalne kasy oszczędności, są wolne od opłaty stemplowej.

Pisma, stwierdzające otrzymanie pożyczki od komunalnej kasy oszczędności, podlegają opłacie stemplowej w wysokości 0,3% od sumy zobowiązania.

Art. 29. W razie niezapłacenia w terminie pożyczki, zabezpieczonej zastawem papierów wartościowych, komunalna kasa oszczędności ma prawo sprzedać te papiery bez upoważnienia sądowego.

Sprzedaż powinna się odbyć najpóźniej w ciągu miesiąca od dnia płatności pożyczki, zabezpieczonej zastawem, przyczem papiery, notowane na giełdzie, mają być sprzedane po cenie giełdowej, a nie notowane — po przeciętnej miejscowej cenie rynkowej.

Papiery wartościowe, przyjęte przez komunalną kasę oszczędności jako zastaw udzielonych pożyczek, mają być zapisane do oddzielnej księgi sznurowej z wyszczególnieniem ich rodzaju i ilości, a przy premijowych papierach wartościowych także numerów obligacji, tudzież z podaniem sum wierzytelności zastawem zabezpieczonych. Na obszarze mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona zapis taki uważa się za równorzędny z zarejestrowaniem, przewidzianem w art. 2074 tegoż kodeksu.

V. Likwidacja komunalnej kasy oszczędności.

Art. 30. Likwidacja komunalnej kasy oszczędności może być dobrowolna lub przymusowa.

Dobrowolna likwidacja następuje na skutek uchwały związku poręczającego, zatwierdzonej przez władzę nadzorczą.

Przymusową likwidację może zarządzić Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przypadku, gdy komunalna kasa oszczędności poniesie takie straty, które wyczerpią jej fundusze i wywołają konieczność pokrycia niedoboru przez związek poręczający.

W razie dobrowolnej likwidacji komunalnej kasy oszczędności cały majątek, pozostały po zaspokojeniu wszelkich jej zobowiązań, przechodzi na rzecz związku poręczającego, który powinien go użyć tylko na cele użyteczności publicznej.

Jeżeli płynne fundusze komunalnej kasy oszczędności nie wystarczają na pokrycie zobowiązań z tytułu wkładów oszczędnościowych, to odpowiednich środków na pokrycie tych zobowiązań powinien dostarczyć związek poręczający.

Kapitał zakładowy wraz z narosłymi procentami względnie pozostała część tego kapitału może być w razie likwidacji przekazany temu, kto kasę weń uposażył, dopiero po pokryciu wszelkich zobowiązań kasy.

Rozporządzenie wykonawcze poda bliższe przepisy o sposobie przeprowadzenia likwidacji.

Plan przeprowadzenia likwidacji poszczególnej kasy zatwierdza Minister Spraw Wewnętrznych, który swoje uprawnienia w tym zakresie może przekazać całkowicie lub częściowo wydziałom wojewódzkim, a do czasu wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego — wojewodom.

VI. Władze nadzorcze.

Art. 31. Władzą nadzorczą nad komunalnymi kasami oszczędności — w rozumieniu niniejszego rozporządzenia — jest Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu, którzy swoje uprawnienia pod tym względem mogą przekazać całkowicie lub częściowo podległym sobie organom.

Art. 32. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w prowadzeniu kasy, a w szczególności wykroczeń przeciw obowiązującym przepisom lub postanowieniom statutu kasy służy władzy nadzorczej prawo wydawania zarządzeń niezbędnych celem usunięcia nieprawidłowości lub zapobieżenia dalszym wykroczeniom. Zarządzenia te mogą polegać na zawieszeniu w czynnościach lub usunięciu członków rady kasy, zarządu kasy i komisji rewizyjnej i na ustanowieniu w razie potrzeby komisarza na koszt kasy lub związku poręczającego dla zarządu kasą do czasu wyboru nowych organów. Wybór ten powinien nastąpić w ciągu trzech miesięcy od czasu ustanowienia komisarza.

Komisarz w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki rady i zarządu kasy.

VII. Przepisy końcowe.

Art. 33. Statuty istniejących kas oszczędności, jako też innych instytucji oszczędnościowych, zorganizowanych względnie poręczonych przez miejskie, powiatowe i wojewódzkie (na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego — krajowe) związki komunalne, powinny być dostosowane do przepisów niniejszego rozporządzenia w ciągu roku od dnia jego ogłoszenia pod rygorem zamknięcia kasy, względnie instytucji, zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych, wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Ministrom tym służy prawo odroczenia powyższego terminu na wniosek odnośnego związku.

Art. 34. Przepisy art. 28 niniejszego rozporządzenia, ustanawiające ulgi i zwolnienia od podatków i opłat stemplowych, Minister Skarbu władny jest włączyć do odnośnych ustaw o podatkach i opłatach stemplowych przy ogłaszaniu nowych tekstów tych ustaw.

Art. 35. Wykonanie niniejszego rozporządzenia, o ile poszczególne artykuły tegoż nie stanowią inaczej, powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 36. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a o ile chodzi o kasy oszczędności i instytucje oszczędnościowe, o których mowa w art. 33, z chwilą upływu terminów w tymże artykule oznaczonych, tracą moc wszystkie dotychczas obowiązujące przepisy o kasach oszczędności i instytucjach

oszczędnościowych, zorganizowanych lub poręczonych przez miejskie, powiatowe i wojewódzkie związki komunalne.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
K. Niezabytowski

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

340.

Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 1 kwietnia 1927 r.

o wyłączeniach dla utrzymania na odpowiedniej wysokości kultury rolnej i meljoracji rolnych.

Na mocy cz. 3 art. 5 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. № 1, poz. 1) zarządza się co następuje:

§ 1. O powiększenie podstawowych norm władania ustalonych w art. 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. № 1, poz. 1) ubiegać się mogą na zasadzie art. 5 tejże ustawy poszczególni właściciele nieruchomości ziemskich w stosunku do tych nieruchomości w których:

- przed dniem 1 stycznia 1925 r. znajdowały się i znajdują się czynne lub w odbudowie będące gorzelnie, krochmalnie lub płatkarnie;
- prowadziło się przed 1 stycznia 1925 r. i prowadzi się intensywną produkcję buraków cukrowych dla cukrowni;
- prowadzona jest wytwórczość nasienna, zarejestrowana i podlegająca kontroli organów

kontrolnych uznanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych;

- prowadzona jest hodowla bydła, owiec, lub trzody chlewnej, zarejestrowana i podlegająca kontroli organów kontrolnych, uznanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych albo też, hoduje się materiał zarodowy koński ulepszający, lub konie dla potrzeb wojskowych (konie remontowe);

albo które:

- wyróżniają się w danej okolicy intensywnością produkcji, a w szczególności, w których w porównaniu z innymi gospodarstwami danej okolicy, stwierdzić można wielki plon, wybitnie wielką ilość zatrudnionych robotników, lub wybitnie wielką konsumpcję nawozów w przeliczeniu na 1 ha powierzchni rolnej albo też w których gospodarstwo oparte jest na posługiwaniu się szczególnie licznymi lub cennymi maszynami rolniczymi;
- wyróżniają się wybitną produkcją, pozostającą w związku z utrzymaniem w stanie niepodzielonym dokonanych meljoracji rolnych;
- stanowią typ gospodarstw wysoce uprzemysłowionych, jako posiadające inne zakłady przemysłu, związanego z użytkowaniem gruntów rolnych, niż wymienione w p. a), lub też posiadają zakłady wymienione w p. a), albo plantacje buraczane, lecz założone po 1 stycznia 1925 r. a zwłaszcza, w których istnieje więcej niż jeden zakład przemysłu rolnego, jeżeli produkcja w tych gospodarstwach dostosowana jest wyraźnie do potrzeb powyższych zakładów lub plantacji.

§ 2. Za czynne w rozumieniu p. a) cz. 1 art. 5 powołanej wyżej ustawy uznaje się takie gorzelnie, krochmalnie i płatkarnie, które były czynne lub w odbudowie przed dniem 1 stycznia 1925 r. oraz są czynne w chwili stosowania do nich art. 5 lub też czynne były w roku gospodarczym, poprzedzającym rok złożenia podania o zastosowanie tego artykułu, względnie które były lub będą czynne w bieżącym roku gospodarczym, oraz takie, których prowadzenie zostało zaniechane tylko czasowo, nie więcej niż na 2 sezony. Termin ponownego uruchomienia tych gorzeln, krochmalni lub płatkarni w najbliższej kampanji winien być ustalony, jako warunek dokonania wyłączenia, a to pod rygorem zastosowania cz. 6 powołanego art. 5 ustawy.

Za będące w odbudowie, uznaje się takie na przerobie ziemniaków oparte gorzelnie, krochmalnie i płatkarnie, które były czynne lub w odbudowie przed dniem 1 stycznia 1925 r. a w chwili stosowania do nich art. 5 są albo przerabiane z budynków niezdatnych, a uprzednio na ten cel używanych, na datne do prowadzenia gorzeln, krochmalni lub płatkarni, albo też są przystosowywane lub budowane na nowo jeżeli uprzednio na ten cel używane budynki zostały zniszczone, albo wreszcie jeżeli w zakładach tych urządzenia techniczne są remontowane, lub zamieniane na inne.

§ 3. Za obszar zajęty pod plantację buraków uważać należy obszar niezbędny dla intensywnej,